

MAGYAR PSZICHIÁTRIAI TÁRSASÁG

HUNGARIAN PSYCHIATRIC ASSOCIATION

1021 Budapest Húvösvölgyi út 75/A, H-1281 Budapest 27.Pf.41.Tel./Fax: 275-0000 Tel.:(36 1)200-6533

E-mail: mpt1@t-online.hu Honlap: www.mptpszichiatra.hu

Elnök/President

Molnár Károly

Leendő elnök/President-Elect

Purebl György

Főtitkár/Secretary General

Sós Éva

Előző elnök/Past President

Lehóczky Pál

A Magyar Pszichiátriai Társaság állásfoglalása a Magyar Pszichológus Kamarát létrehozó törvény tervezetéről

I. Általános észrevételek

1. A törvénytervezet álláspontunk szerint az egészségügyben végzett tevékenység területén jelentősen túlterjeszkedik a pszichológusok kompetenciáját illetően. A pszichológus bölcsész diplomával rendelkezik, a klinikus szakpszichológustól eltekintve nincsen egészségügyi tevékenység végzésére kompetenciája.
2. A pszichológus egyetemi végzettségéből kifolyólag nem rendelkezik kompetenciával a pszichoterápiát illetően sem. Továbbmenve, a kisajátítani kívánt „pszicho” szótaggal kezdődik maga a pszichoterápia szó is, amely távolról sem csak a pszichológusok kompetenciájába tartozik. Továbbmenve, a pszichológusok közül csak a klinikai pszichológusok végezhetik, ilyen szempontból tehát a klinikai pszichológusok közelebb állnak a pszichoterápia végzésére jogosult orvosokhoz, mint a többi pszichológushoz. Ennek megfelelően sok olyan pszichoterápiás szakegyesület és eljárás nevében is benne van a „pszicho” szótag, (pl. pszichoanalízis, pszichodráma, pszichoterápia, pszichoanalitikusan orientált, stb.), amelyekben egyaránt megtalálhatjuk a klinikai pszichológusokat és az orvosokat. Ezek speciális **klinikai** kompetenciaterületek. Nem csak pszichológusok művelhetik, nem tartoznak kizárólag a pszichológus kompetenciájába, nekik is megfelelő klinikai szakképesítésre és speciális ilyen irányú végzettségre van szükségük.
3. A klinikai szakpszichológusok a Magyar Orvosi Kamarában álláspontunk szerint megfelelő képviselettel bírnak, és ezzel szakmai és felelősségi szabályozásuk megoldott. Még egy kamarai képviseletüket nem tartjuk szükségesnek azért sem, mert ez szabályozási konfúzióhoz vezethet – erről a példákat ld. a részletes észrevételeknél. A 2. pontban érintettük, hogy a klinikai pszichológusok egészségügyi tevékenységet végeznek – sok esetben egy gyógyító teamben az orvosokkal. Logikusan az orvosokkal egy gyógyító hivatásrendi kamarában van a helyük, nem pedig egy, az egyetemi végzettségen alapuló olyan kamarában, amelynek a tagjai rendkívül szerteágazó, számos ágazatba tartozó szakmai tevékenységet folytatnak.

4. A fentieknek megfelelően észrevételezni kívánjuk, hogy véleményünk szerint a törvénytervezet abból feltételezésből indul ki, hogy Magyarországon olyan szakmai kamarák működnek, amelyeknek rendező elve az azonos iskolai végzettség. Ugyanakkor a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara és a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara kivételével nálunk hivatásrendi kamarák működnek. A hivatásrendi kamara szervező elve pedig nem az azonos iskolai végzettség, hanem az azonos szakmai tevékenység – hivatás - és az ezzel kapcsolatos jogosítványok. Ezen jogosítványok lényege, hogy a jogszabályban meghatározott, a hivatásrendi kamara hatáskörébe tartozó tevékenységet csak az adott kamara tagjai végezhetik. A Magyar Orvosi Kamara csoportképző ismérve nem az orvosi diploma, hanem az egészségügyi szolgáltatás nyújtására, a gyógyító tevékenységre való jogosultság. A Szakértői Kamara csoportképző ismérve sem egy adott diploma, hanem az igazságügyi szakértői jogosultság. Mindkét kamarában működnek pszichológusok. Az előbbiben csak klinikai szakpszichológusok, az utóbbiban többféle szakterületen igazságügyi szakértői tevékenységre jogosult pszichológusok. A pszichológus diploma sokféle tevékenységre jogosít, feltéve, ha valaki megszerzi a hozzá szükséges szakvizsgákat, azonban nem definiálható a közös diplomán túlmenően a hivatásrendi kamarai feltételeknek megfelelő közös csoportképző ismérv.
5. A gyógyító tevékenységre jogosított klinikai szakpszichológusok tevékenységének előfeltétele a MOK tagság. A törvénytervezet alapján a jövőben ezeknek a személyeknek a pszichológus kamarába is kötelezően be kell lépniük, ha gyógyító tevékenységüket folytatni kívánják. A többes kamarai tagsággal járó kettős fegyelmi felelősség olyan jogbizonytalanságot okoz, amely az erre kötelezettek alkotmányos alapjogait sérti, figyelemmel arra, hogy elvileg semmi sem zárja ki, hogy a két kamara velük szemben egymásnak ellentmondó követelményeket fogalmazzon meg. Az sem kizárt, hogy akár azonos szabályok mentén egy adott cselekményt másként ítéljen meg a két kamara. Mindez ahhoz vezethet, hogy a kamarák egymással szembeni álláspontot képviselhetnek egy adott ügy kapcsán, ad absurdum a bíróság előtt is ellenérdekű felekként léphetnek föl. Ez a kamarák tekintélyét súlyosan romboló, nem kívánatos jelenség lenne.
6. A törvénytervezet a kamarák esetében példa nélkül álló módon a megfelelő felsőoktatási szervek hatáskörébe tartozó jogköröket, és ellentétben az egyetemi autonómiát csorbító módon a képzés és a szakképzés terén vélemény-nyilvánítási és javaslattételi jogot kíván juttatni a leendő pszichológus kamarának. Ez különösen aggályos a klinikai szakpszichológusok, illetve a pszichológus-pszichoterapeuták képzésével kapcsolatosan, amely területeken a MOK is joggal vindikálhatja magának hasonló jogosítványokat.

II. Részletes észrevételeink a törvénytervezet általunk leginkább aggályosnak tartott szakaszaihoz

Ad 2. § (1) *Pszichológusi tevékenységet az végezhet és*

a) a tevékenysége megnevezésére a „pszicho” előtagot jelzőként, személyére a „pszichológus” szakmai címet,

b) a tevékenysége megnevezésére olyan elnevezést, amelyben az a) pont szerinti jelző, személyére olyan elnevezést, amelyben az a) pont szerinti szakmai cím bármilyen toldalékolt formában vagy szóösszetételben szerepel, vagy

c) a tevékenysége megnevezésére vagy a személyére az a) és a b) pont szerinti jelző, szakmai cím és elnevezés idegen nyelvű változatát

az használhatja, aki a 11. § (1) bekezdés a) pontjában vagy (4) bekezdésében meghatározott szakképzettséggel rendelkezik és tagja a Magyar Pszichológus Kamarának (a továbbiakban: Kamara).

Az ezzel a rendelkezéssel kapcsolatos aggályainkat fentebb már kifejtettük.

Ad 2. §(2) *Azzal a jogi vagy természetes személlyel szemben, aki a tevékenységével azt a hamis látszatot kelti, hogy az (1) bekezdésben foglalt feltételek szerint jogosult pszichológusi tevékenység végzésére, az erre hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóság (a továbbiakban: ellenőrző hatóság) közigazgatási hatósági eljárást folytat le,*

Teljesen rendszer idegennek tartjuk, hogy egy kamarai törvény közigazgatási hatósági hatásköröket delegáljon egy, a kamarán kívüli közigazgatási szervhez.

Ad 2. § (5) *E törvény hatálya nem terjed ki a pszichológiai kutatási, felsőoktatási és tudományos tevékenység végzésére.*

A pszichológusi tevékenységgel kapcsolatos egészségügyi-klinikai kutatás, felsőoktatás és tudományos tevékenység az esetek igen nagy részében klienseken, betegeken zajlik és gyakran nagyobb kockázatokat hordoz az érintett számára, mint a „rutin” klinikai gyakorlat. Álláspontunk szerint ez a rendelkezés ezért nonszensz.

Ad. 5. § *A Kamara a kamarai tagsággal, megfelelő végzettséggel rendelkező és a „pszichológus” szakmai címet jogosultan használó, pszichológusi tevékenységet végző pszichológusok (a továbbiakban: pszichológus) szakmai irányításával, ellenőrzésével, a tagjai érdekképviselésével kapcsolatos feladatokat, továbbá a pszichológusok közhiteles nyilvántartásának vezetésével kapcsolatos közfeladatokat látja el és a tagnyilvántartásban szereplő tagjai számára tagsági igazolványt állít ki.*

Álláspontunk szerint végrehajthatatlan feladatot tűz a kamara elé a törvénytervezet azzal, hogy a szerteágazó szakterületen működő pszichológusok szakmai irányítását és ellenőrzését tűzi ki célul. A többi szakterülettel nem kívánunk foglalkozni, ismét csak a klinikai szakpszichológusok helyzetével foglalkozunk. Velük kapcsolatosan hasonló jogosítványokat vindikálhat(na)

magának a MOK, de kiterjednek rájuk a különböző ágazati jogszabályok, szakmai szabályok, stb. Nem látjuk biztosítva ezeknek a különféle szabályoknak a harmonizálását, a harmonizáció hiánya ugyanakkor jogbizonytalansághoz vezet. Azt is megemlítjük, hogy az idegtudományok gyors fejlődésére tekintettel nem látjuk biztosítottak azt sem, hogy egy alapvetően érdekvédelmi feladatokat ellátó köztestület vajon valóban képes lesz-e naprakész szakmai irányításra, ezen alapuló ellenőrzésre.

Ad 8. § (2) A Kamara ellátja a pszichológusok képviselőit a belföldi és a külföldi szakmai szervezetekkel való kapcsolatokban. Ezt a képviselőit a Kamara más szervezettel való együttműködés alapján is elláthatja

Ezt a rendelkezést teljesen összeegyeztethetetlennek tartjuk a kamarai funkciókkal. A rendelkezés első fordulata nem az ellátHATja, hanem az ellátJA fogalmat tartalmazza, amely szerint ez a hatáskör a kamaráé. A második mondat csak lehetőségként említi meg, hogy a kamara – saját döntése szerint – más szervezettel is együttműködhet. Ezt a rendelkezést általában is nonszensznek tartjuk, de Társaságunk nevében külön is elfogadhatatlannak tarjuk. Ugyanis Társaságunknak számos klinikai pszichológus tagja van, akik képviselőit eddig is elláttuk, a jövőben is el kívánjuk látni. Felvethető, hogy valószínűleg hasonló a helyzet a MOK és a MOK tagságába tartozó klinikai pszichológusok esetében is.

Ad 11. § (2) Nem vehető fel a Kamara tagjai közé,

d) akivel szemben a bíróság kényszergyógykezelést alkalmazott, vagy akinek a bíróság kötelező intézeti gyógykezelését rendelte el, a kényszergyógykezelést megszüntető végzés jogerőre emelkedéséig,

Álláspontunk szerint a kötelező intézeti gyógykezeléssel kapcsolatos orvosi titoktartás ütközik ezzel a rendelkezéssel. Ennél is aggályosabb, hogy nem világos, vajon a kötelező intézeti gyógykezelés esetében meddig tart a rendelkezés időbeli hatálya?

Ad 19. § (2) A szüneteltetés engedélyezése megtagadható, ha a kamarai tag nem gondoskodott megbízásainak szakmailag megfelelő átadásáról vagy megszüntetéséről, továbbá a nála keletkezett dokumentumok adatvédelmi szempontból biztonságos megőrzéséről, tárolásáról.

Ezt a rendelkezést értelmezhetetlennek tartjuk egy (köz)alkalmazotti státuszban tevékenykedő pszichológus szempontjából, aki az esetek döntő többségében sem a munkaszervezésre, sem a munkáltató adatvédelem körébe eső tevékenységére nincs érdemi befolyása, rendelkezési jogosultsága

Ad 22. § (2) Az (1) bekezdés a) pontja szerinti esetben a kamarai tag a lemondó nyilatkozatát írásban köteles benyújtani az illetékes területi szervezet vezetőjének. Ezzel egyidejűleg a kamarai tag köteles igazolni, hogy gondoskodott megbízásainak szakmailag megfelelő átadásáról vagy megszüntetéséről, továbbá a nála keletkezett dokumentumok – a keletkezés időpontjától számított 10 évig történő – adatvédelmi szempontból biztonságos megőrzéséről, tárolásáról. Ezen feltételek együttes

teljesülésekor a Kamara határozatot hoz a kamarai tagsági jogviszony megszűnéséről.

Ez a rendelkezés a fentiekhez hasonló aggályokat vet fel, különösen a (köz)alkalmazotti jogviszonyban foglalkoztatott pszichológusok vonatkozásában.

Ad 6. §

Mi a jogi helyzet akkor, ha a pszichológus Kamara és a MOK etikai döntése egymásnak ellentmond?

Ad 47. § (1) b)

Mi a jogi helyzet akkor, ha mind a Pszichológus Kamara, mind a MOK ugyanazért azt etikai vétségért szab ki pénzbírságot? Hogyan érvényesül a res iudicata elve? Nyilvánvalóan ennek ellentmond, ha ugyanazért a vétségért kétszer kell bírságot fizetni. De ha csak egyszer kell, akkor melyik kamarának?

Ad 47. § (1) d)

Mi a jogi helyzet akkor, ha az egyik kamara kizárja az érintettet, de a másik nem? Például ilyen esetben fordulhat elő, hogy az érintett a kizáró határozat bírósági felülvizsgálatát kéri és a két kamara ellenérdekű félként jelenik meg a bíróság előtt. Álláspontunk szerint ez rendkívül visszatetsző helyzetet eredményezne. A továbbiakban nem kívánunk a részletekbe menni, de a felelősségi szabályokkal kapcsolatban minden esetben problémát okoz, ha a két kamara egymástól eltérő döntést hoz. Álláspontunk szerint a felelősségi szabályok harmonizálás nélküli hatályba léptetése számos problémához vezetne a gyakorlatban.

Ad 64. § (1) *A fegyelmi tanács fegyelmi eljárást érdemi határozat nélkül megszüntető határozata ellen az elnökség fellebbezéssel élhet.*

Ez a rendelkezés álláspontunk szerint súlyosan ellentmond az etikai eljárás, az abban eljáró szervek függetlenségének, teljesen elfogadhatatlannak tartjuk. Ez a véleményünk nem egyszerűen jogi kifogás, tekintettel kell lennünk a Társaság pszichológus tagjaira, az ő érdekeik védelmére.

Ad 64. (3) A fegyelmi tanácsnak a fegyelmi eljárást felfüggesztő végzése és a fegyelmi eljárást befejező határozata ellen az elnökség és az érintett kamarai tag (képviselője) fellebbezéssel élhet.

Hasonló aggályokat veti föl, mint az előző rendelkezés.

Ennek alapján a Magyar Pszichiátriai Társaság részéről a törvénytervezetet ebben a formában nem tudjuk elfogadni.

**Dr. Molnár Károly
a Magyar Pszichiátriai Társaság elnöke**

Budapest, 2016. március 16.